

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

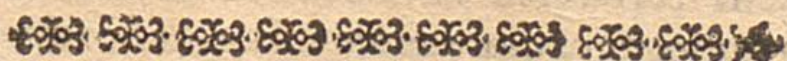
De Angelis Actibvs humanis, & Legibus

Vindalium, 1646

Cap. II. De moralitate actus humani.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38834

CAPVT II.

De Moralitate actus humani.

NOta 1. in actu libero duo confide-
rari, nempe quod spectet ad genus
naturæ & ad genus moris. Spectat ad ge-
nus naturæ, quatenus est actus vitalis, &
humanus seu liber; ad genus verò moris,
quatenus tendit in obiectum, prædicto
modo spectatum.

Nota 2. moralitatem non esse aliquid
absolutum, sed respectuum; siquidem
actum esse moralem, dicit intrinsecè mo-
dum quendam, quo actus tendit in ob-
iectum moraliter spectatum; hæc autem
tendentia, vt constat, est aliquid respec-
tuum.

Nota 3. modum illum non esse me-
rum ens rationis, sed aliquid reale actui
inexistens: quia nemine cogitante, actus
liber à voluntate circa obiectum moralis
elicitus, est moralis, bonus aut malus.

CONCLUSIO vnica. Etsi ad
moralitatem actus requiratur libertas, id
tamen quo actus constituitur formaliter
moralis, seu in genere moris, non est li-

bertas, sed obiectum ipsum vt morale.)
 Prima pars probatur: nam nullus est actus
 moralis, qui non sit constitutus in ali-
 qua specie moralitatis, adeoque qui non
 sit moraliter bonus aut malus. Nullus
 autem actus libertate carens, est mora-
 liter bonus, aut malus; dignus laude, aut
 vituperio; præmio, vel pœna, vel omnes
 concedunt Ergo repugnat dari actum
 aliquem moralem, qui non sit liber.

Secunda pars ostenditur: nam idem
 actus liber manens quoad libertatem
 immutus, mox est bonus, mox malus,
 vt patet in eo qui comedit carnes, tem-
 pore non prohibito, & adueniente pro-
 hibitione, non cessat ab esu carnium. Fie-
 ri etiam potest, vt idem actus liber per-
 tineat ad duas species malitiæ, inter se
 minimè subordinatas, vt cum aliquis oc-
 cidit, animo furandi. At si moralitas in
 genere sumeretur à libertate, non magis
 fieri posset, vt idem actus liber transiret
 ab vna mortalitate ad aliam, aut simul-
 pertineret ad duas species moralitatis,
 non subordinatas, quàm fieri possit, vt
 idem animal, quod iam est homo sit po-
 steà equus, aut quòd simul sit homo, &
 equus.

Dices, proprietates esse moralis, com-
 petunt actui libero, vt liber est, nempe

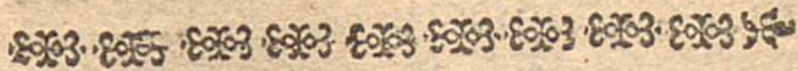

quod sit dignus laude, aut vituperio; præmio, vel pœna. Ergo ipsum esse morale formaliter consistit in libertate. Respondeo antecedens falsum esse, nam etsi proprietates illæ nō competant nisi actui libero, non tamen ei competunt precisè ut liber est, ut vel ex eo patet, quia si impossibile, actus voluntatis non respiceret regulas morum, non esset dignus laude, aut vituperio, quantumvis liber esset. Quare formaliter loquendo, libertas actus non est illius moralitas, sed potius causa, vel fundamentum moralitatis.

Tertia itaque pars ex dictis colligi potest, & prætereà suadetur: nam cum actus liber intrinsecè tendat ad obiectū, & ab eo speciem moralitatis sumat, ut infra ostendetur, consequenter dicendum est, eum etiam habere per ordinē ad obiectum, rationem genericam moralitatis, seu quòd sit moralis. Quod intellige de obiecto, non entitatiuè, seu quoad esse naturale, sed moraliter, seu quoad esse morale spectato, quale est per ordinem ad regulas morum, quatenus iis dictatur illud esse amplectendum, vel fugiendum: sic enim tantum habet proportionem, cum actu morali formaliter spectato, cumque terminare potest. Confirma-

DE BEATITVDINE. CAP. II. III
tur, nam sicut nihil potest dici artificiale
nisi per respectum ad regulas artis; ita
nihil potest dici morale, nisi per ordi-
nem ad regulas morum.

CAPVT III.

Vnde sumatur bonitas & malitia actus.

CONCLVSIO I.

Bonitas, vel malitia actus sumitur ex
obiecto.) Ita S. Thomas 1. 2. quaest.
8. art. 2. quod probat, quia bonum & ma-
lum in rebus attenditur, quoad plenitudi-
nem essendi, vel defectum eius; primum
autem ad plenitudinem essendi pertinere
videtur, & est id quod dat rei speciem. At
sicut res naturalis habet speciem ex sua
forma, ita actio speciem ex obiecto,
tanquam motus ex termino. Quare sicut
prima bonitas rei naturalis attenditur ex
sua forma, quæ dat ei speciem, ita &
prima bonitas actus moralis attenditur
ex obiecto conuenienti. Et quemadmo-
dum in rebus naturalibus primum ma-
lum est, si res genita non consequitur